

Scholen laten schitteren

Scholen laten schitteren

Een toekomstperspectief voor het onderwijs

Stijn Van Hamme

2018

Beefcake Publishing

Dankwoord

Dit boek was niet mogelijk geweest zonder de uiterst gewaardeerde hulp en inbreng van verschillende personen. Woorden schieten tekort om mijn welgemeende appreciatie uit te drukken.

Ten eerste bedank ik de heer Inan Akbas van uitgeverij Beefcake Publishing die geloofde in mijn werk. Hartelijk bedankt voor deze kans en de opbouwende commentaar.

Voorts bedank ik Dr. Fernand De Créé. Jouw kostbare raadgevingen, gedetailleerde commentaar, talloze bemerkingen, maar bovenal onvermoeibare arends-blik hebben de kwaliteit van mijn werk enorm verbeterd. Verder bedank ik je evenzeer voor jouw sympathie tijdens onze talrijke mailconversaties of telefoongesprekken. Tot slot mijn erkenning voor jouw geduld dat tijdens het schrijfproces meer dan eens op de proef werd gesteld. Je verdient een standbeeld voor al jouw diep gewaardeerde hulp!

Daarnaast dank ik de heer Frederik Van Rampelberg wiens aanmerkingen hielpen om een paar scherpe randjes weg te vijlen. Jouw suggesties lieten toe om bepaalde aspecten vanuit een ander oogpunt te bekijken. Bedankt evenzeer voor de toffe gesprekken tijdens onze ‘gastronomische ontmoetingen’.

Verder bedank ik de heer Raf Feys voor de interessante informatie, die verrijkende, nieuwe inzichten genereerde.

Bijkomend wens ik de heer Chris Janssens te bedanken voor de tekst van het onderwijsakkoord die hij mij bezorgde. Daarnaast ook voor het boeiende gesprek dat we voerden. Onze korte onderwijskundige discussie schonk bijkomende inspiratie en de vastberadenheid die nodig was om met dit project door te gaan. Bedankt voor dit morele duwtje in de rug.

Ten zesde ook een woord van dank voor de heer Philip Claeys die mij een interessant item onder ogen bracht.

Mijn moeder bedank ik uitgebreid. Ik was niet altijd het meest aangename gezelschap bij het schrijven van dit boek, maar je tolereerde mijn stemmingswisselingen.

Tot slot dank ik allen die mij direct of indirect moreel steunden. Jullie aanmoedigingen inspireerden mij tijdens de lange uren van het schrijfproces.

Inhoudsopgave

Dankwoord..... 5

Voorwoord 9

Trouble in the educational paradise? 11

Inleiding..... 11

Aandachtspunten 11

Inleiding 11

Vroegtijdige uitstroom leerkrachten..... 12

Kennisniveau van de leerlingen 20

Conclusie 36

Turen bij de burens 39

Inleiding..... 39

Een voorbeeldig educatief systeem? 39

Inleiding 39

Uitstroom van beginnende leerkrachten..... 40

Onderwijskwaliteit 42

Conclusie 49

Een blik op de toekomst..... 50

Inleiding..... 50

A) Structuur van het onderwijslandschap 50

B) Het pedagogische proces	58
Conclusie	78
Nawoord	80
Bibliografie.....	83

Voorwoord

Welke richting moet het onderwijs¹ in Vlaanderen uit? De vraag over de toekomstige invulling en de evolutie van ons educatief systeem is actueler dan ooit. Verschillende instanties en personen proberen elk vanuit hun eigen visie en standpunten een nieuwe invulling te geven aan de toekomst van het Vlaams onderwijs. Hierbij beperken sommigen zich tot het bekritisieren van bestaande structuren of het afbreken van andermans opvattingen. Anderen willen dan weer vanaf nul herbeginnen of buitenlandse systemen (deels) blindelings overnemen. Wanneer het echter gaat om zulke complexe materie kan er nooit sprake zijn van een *creatio ex nihilo*.

Dit boek baseert zich op objectieve elementen, aangevuld met praktijkvoorbeelden, om eventuele aandachtspunten te onthullen. De combinatie van beide gedachtelijnen levert een genuanceerd beeld op dat de grondslag vormt voor een eigen, coherente visie met als enige intentie bij te dragen aan de implementatie van een kwaliteitscultuur.

Het eerste hoofdstuk spitst zich toe op de kwaliteit van het bestaand systeem. Deze is al langer het onderwerp van discussie, al blijft de opvatting dat ons onderwijs wereldtop is de bovenhand halen. Zo beweert Koen Daniëls, eerste ondervoorzitter van de onderwijscommissie, onomwonden: “Ons onderwijs is vierde in Europa en zevende in de wereld”². Zijn er voldoende objectieve gegevens beschikbaar om deze opvatting te staven? Aan de hand van nationale en internationale testresultaten wordt gezocht naar een genuanceerd antwoord op deze vraag.

¹ Dit boek gaat over het leerplichtonderwijs. Telkens wanneer de term ‘onderwijs’ gebruikt wordt, impliceert dit het ‘leerplichtonderwijs’.

² Koen DANIELS in *Veto, onafhankelijk studentenblad*, Jaargang 42 nummer 21, 18 april 2016, p. 7.

Het tweede hoofdstuk bekijkt de situatie bij onze noorderburen. Er blijken namelijk verschillende parallellen te bestaan met het onderwijs in Vlaanderen. Zo blijkt immers ook in Nederland de idee te leven dat het onderwijs tot de wereldtop behoort. Klopt dit of is de realiteit iets genuanceerder?

Het derde hoofdstuk bespreekt mijn persoonlijke visie. Op basis van de in hoofdstuk één verzamelde gegevens en de in hoofdstuk twee aangehaalde voorbeelden schetst het een toekomstbeeld dat rekening houdt met de bestaande structuren die, waar mogelijk, behouden worden en aangepast waar nodig. Voor iedere actor wordt eerst nagegaan welke hiervan de meerwaarde is alvorens hem op te nemen in het groter geheel.

Dit boek reikt geen zaligmakende oplossingen aan. Door de steeds veranderende maatschappelijke context is het perfecte schoolsysteem creëren eenvoudigweg onmogelijk. Het zou hetzelfde zijn als lood in goud proberen te transformeren. Door de steeds veranderende maatschappelijke context is het onderwijs het immers aan zichzelf verplicht continu te evolueren. Laat dit boek dan een bijdrage zijn tot deze evolutie!